

steunpunt vluchtelingen

**Veranderen
door doen**

www.askv.nl

ASKV

steunpunt vl

Inhoudsopgave

Van het bestuur	5
Missie, visie en strategie	7
Wat doet ASKV/ Steunpunt Vluchtelingen	8
ASKV en de coronacrisis	11
Activiteitenverslag 2020	14
Juridische en Maatschappelijke Hulpverlening	14
Project Activiteiten Ongedocumenteerden (PAO)	19
Project Staatloosheid	22
Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden	25
Beleidsbeïnvloeding en publiekscampagnes	28
Korte vooruitblik naar 2021	30
Organisatie en financieel overzicht	33
Organisatie	33
Bestuur	33
Winst- en verliesrekening 2020	34
Colofon	36

Van het bestuur

Veel jaarverslagen zullen beginnen met de verzuiming dat 2020 een bijzonder jaar was. Zo wij ook. Voor ongedocumenteerde vluchtelingen in Amsterdam was 2020 ronduit vreselijk. Zij maakten zich niet alleen zorgen over hun eigen situatie, maar natuurlijk ook over het welzijn van familie en vrienden in hun land van herkomst. Ook daar brak de coronapandemie uit.

Tijdens de eerste maanden van de lockdown werd alles wat in normale tijden al een uitdaging is, nóg gecompliceerder. Waar konden mensen worden opgevangen? Hoe komen ze aan maatschappelijke en medische zorg? En wat gebeurt er ondertussen met hun juridische trajecten? Dit zorgde voor veel extra stress. Hulpdiensten moesten veel vaker dan anders uitrukken omdat cliënten ernstig in de war waren geraakt. Twee ongedocumenteerden waren zo wanhopig dat ze zelfmoord pleegden. De een was gefrustreerd over de lange wachttijden in het AZC. Bij de ander was het asielverzoek afgewezen.

Voor ASKV stond 2020 in het teken van aanpassing aan de steeds veranderende coronawerkelijkheid. Onder welke regels vielen we? Konden we nog wel hulp blijven verlenen? En konden onze medewerkers nog wel op huisbezoek gaan? Elke persconferentie van het kabinet riep opnieuw weer nieuwe vragen op.

Dankzij veelvuldig overleg met de gemeente was het mogelijk om al snel een aantal belangrijke beslissingen te nemen: Het Blauwe Huis en dagbesteding voor ongedocumenteerden vielen onder de criteria van een buurthuis en de gemeente zette een deel van de activiteiten van ASKV op een lijst met uitgezonderde contactberoepen, waardoor we toch door konden gaan met het verlenen van hulpverlening en dagbesteding.

Ondanks alle beperkingen konden we in 2020 een nieuwe afdeling openen: Medische Opvang Ongedocumenteerden-Intensief (MOO-Intensief). Na een paar maanden flink verbouwen konden we de eerste cliënten verwelkomen. Inmiddels vangen we twintig ongedocumenteerden op met een zware psychiatrische of somatische diagnose. In ons pand in Amsterdam-Noord kunnen we hen 24 uur per dag begeleiden.

Ook in 2020 heeft ASKV zich ingezet voor de verbetering van de positie van ongedocumenteerden in de lokale en landelijke politiek. Samen met maatschappelijke organisaties uit Eindhoven, Utrecht en Rotterdam en Stichting LOS zijn we een campagne gestart in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021.

Voor de ASKV-collega's was het ook in persoonlijk opzicht een lastig jaar. Als voorzitter wil ik hier mijn grote dank uitspreken aan alle medewerkers van ASKV, zowel betaalde medewerkers als stagiaires en vrijwilligers, die in zeer moeilijke tijden onvermoeibaar hebben gewerkt aan het optimaliseren van de zorg voor ongedocumenteerden in Amsterdam. Dankzij hen hebben we deze kwetsbare doelgroep zo goed mogelijk kunnen helpen.

Frank van Haren, voorzitter van het bestuur

Visie

Ieder mens heeft dezelfde basisrechten, zoals onderdak, middelen voor levensonderhoud en gezondheidszorg.

Bovendien heeft iedereen het recht op zelfbeschikking en de mogelijkheid om talenten en vaardigheden te ontplooiën.

Het ASKV wil een volwaardig bestaan voor alle vluchtelingen in Nederland, ook als zij (nog) niet over een verblijfsvergunning beschikken.

Missie, visie en strategie

Missie en strategie

Alle activiteiten van het ASKV staan in dienst van onze missie:

- De stichting heeft ten doel om zonder winstoogmerk vluchtelingen – ongeacht het land van herkomst of de reden van uitwijking – op te vangen en te begeleiden en hun belangen, al dan niet in rechte, te vertegenwoordigen.
- De stichting heeft ten doel om zonder winstoogmerk aan het Nederlands publiek voorlichting te verschaffen over de vluchtelingenproblematiek.

‘Veranderen door doen’ is hierbij ons motto: door pragmatisch problemen aan te pakken laten we zien dat het anders kan. Het ASKV ondersteunt (met name) uitgeprocedeerde asielzoekers in Nederland op sociaal, materieel en juridisch gebied. Naast juridische en maatschappelijke hulpverlening en huisvesting werken we aan een structurele verbetering van hun positie door campagnes, onderzoek, lobby en acties.

Uitgangspunten

Naast onze kerntaak – het bieden van juridische en maatschappelijke hulpverlening – hebben we in de loop van de jaren verschillende activiteiten ontwikkeld om de impact en effectiviteit van ons werk te versterken. Daarbij werken we altijd vanuit de dagelijkse werkelijkheid van ongedocumenteerden in Amsterdam: alle activiteiten worden ontwikkeld vanuit wat we in de praktijk leren over de noden van onze cliënten. Hierbij werken we altijd nauw samen met partners die daarvoor relevant zijn, zoals hulpverleners, gemeenten, overheidsinstellingen, advocaten, opleidingsinstituten en andere maatschappelijke organisaties.

Vlaggetjs bij SOS Moria demonstratie, november 2020

Wat doet ASKV/ Steunpunt Vluchtelingen

ASKV verleent al meer dan dertig jaar juridische en maatschappelijke bijstand aan mensen die ongedocumenteerd zijn. Op beperkte schaal biedt de organisatie ook huisvesting aan hen. Door publiekscampagnes en beleidsbeïnvloeding hoopt ASKV meer draagvlak voor opvang en betere wet- en regelgeving voor ongedocumenteerden te bewerkstelligen. Als nieuwe vormen van hulpverlening nodig zijn, dan kijkt ASKV wat nodig is en start het nieuwe projecten en eventueel afdelingen. In 2020 was het werk onderverdeeld in vier afdelingen.

De **Hulpverlening** van ASKV begeleidt waar mogelijk ongedocumenteerde vluchtelingen juridisch en maatschappelijk. Dat doen we vanaf het eerste contact tot er een duurzame oplossing is. Soms brengt ASKV mensen onder in huizen die beschikbaar zijn via woningbouwverenigingen in Amsterdam. Naast deze opvang, is er ook leefgeld beschikbaar, waar mogelijk ook voor mensen die niet in een van die huizen wonen.

Het juridisch team voert uitgebreide dossieranalyses uit. Op basis daarvan wordt een juridisch traject gestart, in overleg met het maatschappelijk team van de hulpverlening. Veel ongedocumenteerde vluchtelingen ondervinden veel stress en hebben vaak een traumatisch verleden. Het maatschappelijk team helpt mensen op weg naar passende medische zorg, sociale contacten en biedt de mogelijkheid tot persoonlijke ontwikkeling. Als mensen geen kans maken op legaal verblijf praten we hier open en eerlijk over.

Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden Basis (MOO-Basis) zoekt naar oplossingen voor ongedocumenteerde vluchtelingen met psychiatrische problemen. Dit doet MOO-Basis door opvang en juridische, maatschappelijke en medische

steun te bieden. Al jaren kloppen ongedocumenteerden met psychiatrische problemen bij ASKV aan voor hulp. Daarom besloot de organisatie in 2011 om voor hen MOO-Basis op te richten. Vaak leven zij op straat zonder verzorging. Zij krijgen niet de nodige zorg en intensieve begeleiding. Daardoor kunnen zij een gevaar voor zichzelf of hun omgeving gaan vormen. Bovendien blijkt er vaak sprake te zijn van een negatieve vicieuze cirkel: zonder verblijfsvergunning hebben ze geen recht op opvang, zonder opvang hebben ze geen toegang tot passende medische zorg en zonder medische zorg hebben ze geen kans op het creëren van een toekomstperspectief. Asielzoekers met psychiatrische problematiek lopen bovendien een vergroot risico dat hun asielaanvraag onterecht wordt afgewezen. Zij zijn niet altijd in staat om coherent en consistent te verklaren over traumatische gebeurtenissen, waardoor ze onterecht uitgediagnosticeerd raken. MOO-Basis ondersteunt momenteel **60** ongedocumenteerde vluchtelingen.

ASKV heeft sinds januari 2020 een nieuwe locatie in Amsterdam-Noord die **Medische Opvang Ongedocumenteerden Intensief** (MOO-Intensief) heet. Deze afdeling is opgericht omdat MOO-Basis steeds vaker aanmeldingen kreeg van mensen die eigenlijk niet zelfstandig konden wonen of een meer intensieve

vorm van zorg nodig hadden. MOO-Intensief vangt **20** ongedocumenteerden met ernstige psychiatrische en/of somatische problematiek op.

Eind 2015 is **Project Activiteiten Ongedocumenteerden** (PAO) opgestart. Bij PAO kunnen mensen die ongedocumenteerd zijn praktijkleertrajecten en cursussen volgen. De praktijkleertrajecten bestaan onder ander uit het leren maken van fietsen, kleding en meubels. Tevens biedt PAO trajecten aan waarbij kappers- en ICT-vaardigheden kunnen worden aangeleerd. De cursussen gaan onder meer over ondernemerschap, basisrechten en toekomstoriëntatie. PAO is begonnen met het aanbieden van praktijkleertrajecten en cursussen, omdat steeds duidelijker werd dat het niet mogen deelnemen aan de samenleving zeer schadelijk is.

PAO heeft zich de afgelopen jaren aanzienlijk ontwikkeld. Sinds 2019 is het uitgebreid met een pilot buurtinitiatieven, waarbij samenwerking wordt gezocht met buurthuizen en opvanglocaties om zo contacten tussen mensen die ongedocumenteerd zijn en Amsterdammers te bevorderen. In 2020 heeft PAO de PAO-ambassade opgericht. Mensen die ongedocumenteerd zijn, kunnen hier met steun van PAO activiteiten ontwikkelen. PAO wil ook de toegang tot onderwijs verbeteren voor ongedocumenteerde 18-plussers, en lobbyt hiervoor bij onderwijsinstellingen, de gemeente Amsterdam en het Rijk. Bovendien begeleidt PAO jongeren naar het mbo of hoger onderwijs.

ASKV verzorgt al vele jaren voor eigen cliënten en andere ongedocumenteerden lessen Nederlands. Sinds 2020 vallen

deze officieel onder PAO, hoewel de Nederlandse les nog steeds een eigen coördinator heeft.

Daarnaast is ASKV in 2016 het **project Staatloosheid** gestart. Met dit project streeft ASKV naar een betere positie voor staatlozen in Nederland en stuurt aan op betere wet- en regelgeving. Onze activiteiten binnen het staatloosheidsproject bestaan uit actieve begeleiding van staatlozen, strategisch procederen, lobby, campagne en onderzoek. ASKV werkt hiervoor samen met verschillende organisaties, onderwijsinstellingen en juristen in Nederland en Europa.

Publiekscampagnes AKSV

ASKV werkt in een spanningsveld tussen politiek en maatschappij en met en voor een kwetsbare doelgroep die te weinig wordt gehoord. Dit spanningsveld is continu in beweging en kan in korte tijd grote impact hebben op de opvang en begeleiding van ongedocumenteerde vluchtelingen. Om die reden volgt AKSV de politieke ontwikkelingen op de voet en probeert deze te beïnvloeden.

Landelijke Vreemdelingen Voorziening

In 2019 is de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen (LVV) van start gegaan in Groningen, Eindhoven, Utrecht, Rotterdam en Amsterdam. In die gemeenten worden ongedocumenteerden opgevangen en wordt er met verschillende partijen gezocht naar een bestendige oplossing. Dit kan zijn terugkeer naar het land van herkomst, een verblijfsvergunning of migratie naar een ander land.

ASKV en de coronacrisis

In Amsterdam vormen onder andere ASKV, VluchtelingenWerk en HVO-Querido de Regiegroep Ongedocumenteerden, die toeziet op het gemeentelijk beleid en de uitvoering van de 24-uurs-opvang. Ook bespreken ze in het Lokaal Samenwerkingsoverleg (LSO) met de IND, DT&V, de Vreemdelingenpolitie, organisaties voor opvang en terugkeer, de gemeente, de cases van de 360 ongedocumenteerden die opgevangen worden in de LVV.

ASKV ondersteunt ook de ongedocumenteerden die deelnemen aan de LVV-pilot, maar voor wie binnen de LVV geen plaats is om te verblijven, met leefgeld. Dit stelt hen in staat om in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Buiten de LVV werden ook Dublinclaimanten en zogenoemde 'veiligelanders' opgevangen.

Het streven was om in totaal **500** mensen op te vangen of te ondersteunen bij het betalen van opvang.

Na bijna twee jaar heeft de LVV-pilot geleid tot een betere samenwerking tussen de verschillende partijen. Bovendien is er meer zicht op de ongedocumenteerden in de stad, en zijn er meer financiële middelen beschikbaar voor begeleiding en opvang. Toch blijkt het nog steeds moeilijk te zijn om bestendige oplossingen te vinden. Onder meer door het verdwijnen van de discretionaire bevoegdheid en het gebrek aan doorzettingsmacht bij de IND en DT&V. ASKV heeft dit, samen met Stichting LOS en vluchtelingenorganisaties uit de andere LVV-steden, regelmatig besproken met het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Tweede Kamerleden en gemeenten.

Leuk bezoek op kantoor ASKV

2020 was een moeilijk jaar voor iedereen. Voor de ongedocumenteerden was 2020 extra zwaar. Doordat zij vanwege hun status niet in aanmerking komen voor overheidssteun, waren zij nog meer aangewezen op steun van organisaties als de onze. Desalniettemin had corona ook een aantal positieve effecten. Zo was er tijdens de eerste lockdown noodopvang voor iedereen, werden de Dublinclaimanten niet uitgezet en beëindigde het AZC de opvang niet.

Hulpverlening

De Hulpverlening van ASKV is tijdens de eerste lockdown grotendeels gesloten geweest voor fysiek bezoek van cliënten. Desondanks heeft het team cliënten zo veel mogelijk digitaal en telefonisch kunnen begeleiden. Medewerkers van het juridisch en het maatschappelijk team hebben wekelijks en soms zelfs dagelijks contact met hen onderhouden. Enerzijds om de reguliere begeleiding zo goed mogelijk voort te zetten, anderzijds omdat het bij de meest kwetsbaren extra aandacht simpelweg noodzakelijk was. De coronacrisis heeft veel invloed gehad op het welzijn van cliënten. De pandemie leidde tot angst, onzekerheid en isolatie. Ondanks de maatregelen konden onze hulpverleners de woonbegeleiding voortzetten en cliënten op kantoor ontvangen voor essentiële hulp. Na de eerste lockdown is het ASKV-kantoor, in overleg met de GGD, weer volledig in gebruik genomen voor begeleiding van cliënten. Door gebrek aan voldoende corona-veilige spreekkamers zijn de ruimtes aangepast en gebruikte ASKV zijn kantoor voornamelijk voor contact met cliënten. Voor andere werkzaamheden hebben medewerkers, waar mogelijk, vanuit huis gewerkt.

Project Activiteiten Ongedocumenteerden

Corona heeft in 2020 de manier van werken van PAO ingrijpend veranderd. Het gehele cursusaanbod draait om mensen die samenkomen en in de praktijk leren. Ondanks de beperkingen besloot PAO de deelnemers niet in de steek te laten. Juist tijdens deze vreemde periode was het voor alle deelnemers belangrijk om bezig te blijven en contact te houden met andere mensen. Om cursussen en contactmomenten te kunnen blijven aanbieden, wendde PAO zich tot online hulpmiddelen. Binnen twee weken was PAO in staat om online cursussen te verzorgen en bleven medewerkers in contact met hun deelnemers via de verschillende online-communicatiemiddelen. Ook zag het YouTube-kanaal van PAO het levenslicht. Op dat kanaal deelden docenten van de cursussen hun lessen met de deelnemers.

Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden

Beide MOO-afdelingen zijn ook geraakt door de gevolgen van corona. Zo moest MOO-Basis onder meer de ontmoetingsruimte verbouwen om ervoor te zorgen dat alle ruimtes volgens de RIVM-regels konden worden gebruikt. Ook werkte MOO-Basis bijna heel 2020 met een minimale personeelsbezetting.

Omar en Mohammed

De broers Omar en Mohammad zijn geboren in Egypte. Gezond en wel, met alles erop en eraan. Nou ja, alles... Ze zijn geboren zonder nationaliteit. Hun ouders moesten vluchten tijdens de Palestijnse exodus. En ondanks hun Egyptische reisdocumenten voor Palestijnse vluchtelingen, hebben zij nooit de mogelijkheid gehad om de Egyptische nationaliteit voor Omar en Mohammad te krijgen. Lees hier hun verhaal.

Op zoek naar werk trekt het gezin naar de Verenigde Arabische Emiraten (VAE). Eenmaal oud genoeg gaan de broers daar als buschauffeur aan de slag. Omar ontmoet er zijn vrouw en krijgt een zoon en dochter. Maar in 2015 gaat het mis. De broers raken hun baan kwijt, en daarmee hun verblijfsvergunning die aan hun werk gekoppeld is. Terug naar Egypte? Maar ook daar hebben zij geen verblijfsrecht meer.

Noodgedwongen laat Omar zijn vrouw en kinderen achter en vertrekt met zijn broer. Via een lange omweg komen zij uiteindelijk in Nederland terecht. Hier wordt hun asielaanvraag afgewezen; ze komen op straat te staan. Het ASKV weet een tijdelijke woonplek voor hen te regelen, en start met juridische begeleiding en maatschappelijke ondersteuning. De juridische zaak van de broers is erg complex. Ze zijn Egyptische Palestijnen en kunnen in geen enkel land nationaliteitspapieren krijgen. Maar nergens zijn ze welkom: ze worden niet als onderdaan erkend. Niet door Israël, Palestina, de VAE, Egypte... Ze zijn staatloos.

Omdat ze uit een veilig land komen, is hun asielaanvraag in Nederland afgewezen. Ze belanden in een zogeheten buitenschuld-procedure. Die is bedoeld voor mensen die buiten hun schuld om niet uit Nederland kunnen vertrekken. Zo'n buitenschuld-vergunning wordt maar mondjasmaat verleend en vereist een enorme berg documenten waarmee je aantoont dat je geen documenten kunt krijgen, én dat je er alles aan gedaan hebt om terug te keren naar land of regio van herkomst. In dit geval dus Egypte, VAE, Israël en Palestina.

Het jarenlange getouwtrek met ambassades en instanties om bewijsstukken werpt in augustus 2020 eindelijk vruchten af: de broers krijgen een tijdelijke verblijfsstatus. Dat betekent dat ze op zoek kunnen naar werk en een huis, dat ze recht hebben op een uitkering en zich mogen inschrijven bij een opleiding. Maar de buitenschuldvergunning betekent ook dat Omar zich niet mag herenigen met zijn gezin. Dat kan pas als de broers erin slagen Nederlands burgerschap te verkrijgen – een traject dat ze over drie jaar mogen starten. Omar en Mohammad zijn blij en dankbaar dat ze dankzij de vergunning weer wat grip op hun eigen leven kunnen nemen. Maar hun zorgen zijn nog niet voorbij. Omar: "Het waren vijf lange jaren om te wachten. En totdat ik mijn vrouw en kinderen weer kan omhelzen, blijft mijn leven vooral bestaan uit wachten, wachten, wachten."

MOO-Intensief rondde de verbouwing af tijdens de eerste lockdown. Dit maakte het werven van personeel extra moeilijk. Desondanks opende MOO-Intensief op 20 april zijn deuren voor cliënten. In deze periode was het, ondanks steun van onder meer de gemeente Amsterdam, zeer moeilijk om aan beschermingsmiddelen te komen. Hierdoor moesten medewerkers regelmatig getest worden en waren zij soms genoodzaakt in quarantaine te gaan. Door de steeds veranderende RIVM-richtlijnen, moest de manier van werken vaak aangepast worden. Als gevolg daarvan heeft MOO-Intensief regelmatig problemen gehad met de personeelsbezetting, wat tot extra kosten heeft geleid.

Voor iedereen binnen ASKV was dit een probleem: het voortdurend veranderende coronabeleid zorgde ervoor dat we veel tijd kwijt waren met het uitzoeken hoe we ons steeds aan de richtlijnen van het RIVM konden blijven houden en toch zoveel mogelijk in contact konden blijven met onze cliënten. Het was moeilijk te bepalen wat voor iedereen, zowel medewerkers als cliënten, het veiligst was.

Clïent bij een van onze opvanghuizen

Activiteitenverslag 2020

In 2020 hebben we ondanks corona nog heel wat kunnen bereiken voor ongedocumenteerde vluchtelingen in Amsterdam.

Juridische en Maatschappelijke Hulpverlening

Werkwijze

De hulpverleners van ASKV verzorgen al meer dan dertig jaar juridische en maatschappelijke hulpverlening aan ongedocumenteerden in Amsterdam. Cliënten melden zich vaak bij ASKV na een doorverwijzing vanuit het LSO, via andere hulporganisaties in de stad, via advocaten of simpelweg na een tip van een vriend of bekende. Tijdens een intakegesprek achterhalen we de hulpvraag. Is er sprake van juridische problematiek, (geestelijke) gezondheidsperikelen, dakloosheid, maatschappelijke isolatie of uitzichtloosheid? Vaak betreft het een combinatie van deze factoren. De hulpverleners van ASKV begeleiden hen vanaf het eerste contactmoment tot aan een duurzame oplossing.

Voor uitgeprocedeerde asielzoekers zijn er in Nederland nauwelijks voorzieningen. Wie asiel wordt geweigerd en niet terug kan keren naar het land van herkomst, is veroordeeld tot een bestaan in de marge. Dit maakt hen zeer kwetsbaar voor uitbuiting en misbruik. Uit angst voor de autoriteiten hebben velen van hen geen toegang tot essentiële diensten, zoals gezondheidszorg en onderwijs. Voor deze groep mensen bieden we zowel sociale als juridische hulpverlening.

Tijdens het eerste gesprek is zowel de sociale als de juridische hulpverlener aanwezig om duidelijk te krijgen wat de behoeften van de cliënt zijn. Op basis daarvan wordt een behandelplan opgesteld. Ook wordt vaak de eerste noodzakelijke medische zorg in gang gezet, zoals het regelen van medicatie of een bezoek aan de huisarts.

Het juridische team begint ondertussen met het zoeken naar aanknopingspunten voor legaal verblijf van de cliënt in Nederland. Lang niet elke afwijzing van een asielerzoek is terecht: het asielsysteem in Nederland is zeer streng en bevat bovendien veel weeffouten.

Naast hun juridische vragen, bekijken de hulpverleners wat er nog meer nodig is. Is er sprake van dakloosheid, (geestelijke) gezondheidsperikelen of maatschappelijke isolatie? Voor mensen die bij ons aankloppen, proberen we een passend hulpaanbod te vinden. Het maatschappelijk team van ASKV ondersteunt vluchtelingen bij het opbouwen van een menswaardig bestaan. Dit wordt gedaan door middel van individuele begeleidingstrajecten waarbij intensief contact wordt onderhouden met cliënten. De hulpverleners van ASKV zijn beschikbaar voor elke vraag. Vaak zijn onze medewerkers het

Resultaten Hulpverlening

Aanmeldingen

eerste aanspreekpunt en de plek waar mensen zich veilig voelen om te spreken over hun problemen. Daarnaast proberen we mensen ritme en zelfstandigheid te bieden door middel van dagbesteding, leefgeld, huisvesting, of (doorverwijzing naar) medische zorg.

Bij medische problematiek verwijst het maatschappelijk team cliënten naar professionals in ons netwerk van huisartsen, psychiaters, tandartsen, fysiotherapeuten en apothekers. Als er sprake is van ernstige psychische klachten kan MOO-Basis of MOO-Intensief de zorg overnemen.

Ook helpen onze maatschappelijke hulpverleners de cliënten met het vinden van geschikte dagbestedingstrajecten zoals Nederlandse les en de cursussen en trainingen van PAO.

Mensen van wie de eerste aanvraag is afgewezen om in Nederland te mogen blijven, bezoeken regelmatig ons inloopspreekuur. In 2020 klopten **131** mensen bij ons aan. Met name door corona is het aantal nieuwe cliënten minder dan in 2019. Tijdens de eerste lockdown konden we geen nieuwe cliënten begeleiden. We hebben ons toen gericht op het zo goed mogelijk helpen van de cliënten die we al bijstonden. Na de lockdown, konden we nieuwe cliënten alleen op afspraak ontvangen.

In totaal kwamen die **131** nieuwe cliënten uit **29** verschillende landen, waarbij Oost- en West-Afrika met het Midden-Oosten de belangrijkste herkomstregio's vormden. Daarnaast hielpen we **159** mensen die we eerder al hadden bijgestaan en in 2020 zich opnieuw aanmeldde als cliënt. Daarnaast waren er **235** cliënten die in 2019 al werden geholpen en waarvan de begeleiding doorliep in 2020. Het totaal aantal cliënten in 2020 was zo **525**. Dit zijn twee mensen minder dan in 2019, daarmee is het aantal cliënten stabiel te noemen.

Maatschappelijke resultaten

Tot 31 december 2020 zijn voor deze groep al meer dan **305** maatschappelijke resultaten geboekt. Door corona was het moeilijker om een afspraak te maken met zorgverleners, ook voor onze cliënten. Desondanks hebben wij meer dan **80** mensen begeleid naar medische zorg van huisartsen, tandartsen, fysiotherapeuten, verloskundigen, verslavingszorg of ziekenhuiszorg. Daarnaast zijn **14** cliënten verwezen naar specialistische GGZ-diensten voor behandeling van onder andere trauma en depressie. Equator, de belangrijkste GGZ-instelling voor onze doelgroep, heeft ervoor gekozen verwijzingen voortaan

alleen via de huisarts te laten verlopen, daarom is dit aantal lager dan vorig jaar. Een andere belangrijke taak van de hulpverleners van ASKV is het doorverwijzen van cliënten naar specialistische zorg, ouder- en kindteams, of ondersteuning in andere gemeenten wanneer er sprake is van regiobinding. **56** cliënten hebben we voor dagbestedingsactiviteiten in contact kunnen brengen met PAO en andere aanbieders in de stad.

Juridische resultaten

In 2020 mochten **83** mensen terugkeren naar een AZC als gevolg van een kansrijk herhaald asielverzoek, een medische procedure, of omdat zij tijdens of na de Dublin-periode weer in de rijksopvang werden toegelaten. **64** hiervan waren Dublinclaimanten die na 18 maanden hier een asielverzoek mochten indienen. Vaak waren dit Eritreeërs die, na Libië en de reis over zee, in Italië als eerste Europees land aankwamen. Daar kwamen zij vaak op straat terecht, waarna ze verder reisden. Ook koos **1** gezin ervoor naar de gezinsopvang-locatie van het Rijk te gaan.

Daarnaast hebben **41** cliënten een asielvergunning verkregen. En een deel van de cliënten heeft een reguliere vergunning verkregen: **3** cliënten voor verblijf bij kind, **1** cliënt kreeg een medische verblijfsvergunning, **2** kregen een buitenschuldvergunning, **4** kregen een vergunning in verband met artikel 8 EVRM: Recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven. In totaal is de illegaliteit beëindigd voor **135** cliënten.

Voor **18** cliënten hebben de juridisch hulpverleners op basis van het begeleidingstraject moeten concluderen dat er geen perspectief was op een verblijfsvergunning. Dit wordt altijd

- Terug in opvang na Dublinclaim
- Terug in opvang HASA of art. 64
- Vergunning verblijf bij kind of art. 8 EVRM
- Vergunning overig
- Vergunning asiel

duidelijk gecommuniceerd naar de cliënt, om een eerlijk toekomstbeeld te schetsen en het 'stapelen' van kansloze procedures te voorkomen. **2** cliënten zijn vrijwillig teruggekeerd naar hun land van herkomst.

In totaal hebben de hulpverleners van ASKV de illegaliteit voor **25** procent van de cliënten beëindigd.

Opvang

In 2020 hadden we, net als in voorgaande jaren, de beschikking over **26** woonplekken voor cliënten. Gedurende het jaar vingen we **48** verschillende cliënten op, onder wie **38** volwassenen. Dit jaar woonden **9** moeders met in totaal **10** kinderen in onze huizen.

Naast de **48** cliënten in de opvang, ontvingen **5** cliënten die elders verbleven leefgeld van ons. In totaal hebben dus **53** van onze cliënten leefgeld ontvangen. De opvang is bedoeld voor cliënten die, om uiteenlopende redenen, kwetsbaar zijn. Vaak bieden we opvang aan zwangere vrouwen, gezinnen met kinderen, jongeren, vluchtelingen met een LHBTIQ+-

achtergrond, of chronisch zieken die niet in aanmerking komen voor gemeentelijke opvang of leefgeld. Cliënten in de opvang wonen samen met drie à vier anderen en hebben meestal de beschikking over een eigen kamer. Mensen wonen hier zelfstandig en krijgen maandelijks leefgeld om in eigen levensonderhoud te voorzien. Wekelijks komt de woonbegeleiding van het maatschappelijk team langs voor ondersteuning en maandelijks is er een huisvergadering. De opvang biedt een stabiele omgeving van waaruit samen met maatschappelijke en juridische begeleiding kan worden gewerkt aan onder meer psychisch herstel, zelfredzaamheid en een duurzame oplossing. De opvang is altijd van tijdelijke aard en de vraag is helaas altijd groter dan wat ASKV kan bieden. In eerste instantie wordt getracht cliënten voor een periode van maximaal zes maanden op te vangen, maar vaak is de situatie schrijnend en vereist de complexiteit van de problematiek een langer verblijf.

In het begin van 2020 is er gestart met het geven van groepsvoorlichting. De eerste keer was voor moeders over onderwijs, toegang tot zorg en over de rechten van kinderen in Nederland. Vanwege de coronamaatregelen konden er de rest van het jaar geen groepsactiviteiten plaatsvinden. Deze onderwerpen zijn daarom verder besproken tijdens de individuele begeleiding.

Cliënt verlaat een van onze opvanglocaties

Yusuf

Voor vluchtelingen zonder status is er vaak niet meer te doen dan wachten. De hele dag voor je uit te zitten staren. Dat is voor niemand gezond, en zeker niet voor mensen met een traumatisch vluchtverleden.

In februari 2020 kwam Yusuf bij het PAO binnenlopen om zich aan te melden voor een cursus. Toen bleek dat 'Plan Your Future' de eerstvolgende cursus was, leek hij teleurgesteld. Met lichte tegenzin besloot hij toch deel te nemen. In maart 2020 startte de cursus in het Wereldhuis, maar deze werd na 2 bijeenkomsten omgezet in een online cursus vanwege de corona-uitbraak.

Yusuf werd, net als alle andere dertien deelnemers, persoonlijk gecoacht. De docenten stelden coachende vragen als: 'Hoe ga je om met de huidige coronacrisis? En met de extra stressvolle leefomstandigheden die daarbij komen kijken? Aan wat voor ondersteuning heb je behoefte? Waar word jij blij van?' Dat zette van alles in gang. Yusuf kreeg de beschikking over een laptop, begon een online studie bij Kiron University én organiseerde 100 paar sokken voor de mensen in de dagopvang in Noord! Ook spreekt hij nu wekelijks af met zijn nieuwe buddy.

De docenten zagen dat Yusuf veranderde en zijn energie weer terugkreeg. Op de vraag wat er met hem gebeurd is, gaf Yusuf dit mooie en hoopgevende antwoord:

"By nature, I have never in my life found myself in a stuck position like now. This is the first time that I have experienced that I have not been doing anything. This is traumatising. The courses at PAO have been what has really been getting me going, keeping me moving. I would like to give the course teachers an award. They have done a great job: they are so motivating, always responsive and gave us a lot of energy."

Na deze cursus volgde Yusuf nog andere cursussen, en startte hij met de voorbereiding van zijn asielprocedure – ook daar heeft hij nu meer energie en zelfvertrouwen voor gekregen. Iedereen die met Yusuf contact heeft, is erg onder de indruk van zijn veerkracht. Als PAO-ASKV zijn we blij dat we een belangrijk verschil kunnen maken voor mensen die zonder verblijfsvergunning in Nederland zijn komen vast te zitten.

Project Activiteiten Ongedocumenteerden (PAO)

Werkwijze

Een gebrek aan een veilige omgeving en zinvolle dagbesteding kan leiden tot angst en depressie en maakt het moeilijk om na te denken over de toekomst. Dat is waar veel ongedocumenteerden tegenaan lopen. Wij bieden hen onderwijs en helpen bij hun persoonlijke ontwikkeling waardoor ze weer greep op hun dagelijks leven krijgen.

Zoals de meeste activiteitencentra moest PAO in maart noodgedwongen zijn deuren sluiten en veel activiteiten stopzetten. Van half maart tot eind mei 2020 werden alle cursussen en praktijkleertrajecten alleen online aangeboden.

De **PAO-ambassade** is in het najaar van 2019 opgericht in Het Blauwe Huis in Amsterdam-Oost. Samen met mensen die ongedocumenteerd zijn en buurtbewoners was de PAO-ambassade begonnen met het ontwikkelen van verschillende initiatieven zoals taalcafés, evenementen en lunches in het pand. Hiervoor zouden er projectgroepen worden gevormd,

Feestelijke opening van de PAO-ambassade in februari 2020

bestaande uit zowel gedocumenteerde als ongedocumenteerde Amsterdammers (de zogenaamde PAO-ambassadeurs). Door de coronamaatregelen kwam dat slechts deels tot stand. Zo werden er **15** ambassadeurs geworven die dagelijks lunches verzorgden voor de buurt.

Overzicht activiteiten PAO-ambassade

1-1-2020 t/m 31-12-2020

PAO-ambassadeurschap
doorlopend traject
15 deelnemers

Koken
doorlopend traject
10 deelnemers

Taalcafés
doorlopend traject
29 deelnemers

Art of Justice
doorlopend traject
8 deelnemers

Storytelling
2 trajecten
8 deelnemers

Creatieve workshops
doorlopend traject
2 deelnemers

Buddy's
doorlopend traject
32 deelnemers

Toekomstoriëntatie en Personal Leadership
doorlopend traject
10 deelnemers

Gedurende 2020 had de PAO-ambassade nauw contact met verschillende buurthuizen in Nieuw-West, om activiteiten en evenementen te organiseren met buurtbewoners en ongedocumenteerden die in de opvanghuizen verbleven. **5** PAO-deelnemers zijn gekoppeld aan buurtbewoners, die samen activiteiten hebben ondernomen zoals koken, wandelen en tafeltennis.

Ondanks corona zijn **283** deelnemers gestart met een praktijkleertraject of cursus. Die cursussen werden online, offline of in hybride vorm aangeboden. In totaal hebben **170** deelnemers een praktijkleertraject of cursus afgerond. In 2020 zijn **32** buddykoppels gestart; rond de jaarwisseling waren **25** buddykoppels nog actief. PAO heeft **2** deelnemers naar regulier onderwijs kunnen begeleiden en **3** deelnemers zijn doorverwezen naar de Foundation Academy in Amsterdam waar zij een academische opleiding volgen.

Foto van een deelnemer van de cursus meubelmaken

Nederlandse les

Onvoldoende kennis van de Nederlandse taal bemoeilijkt de deelname aan de Nederlandse samenleving. Daarom verzorgt ASKV Nederlandse les voor mensen die ongedocumenteerd zijn. Die cursussen gaan twee keer per jaar van start en vinden twee keer per week plaats. In 2020 werden deze cursussen grotendeels online gegeven. Hoewel dat vrij goed verliep, kon niet iedereen deelnemen, bijvoorbeeld als ze geen laptop of goede internetverbinding hadden.

In februari 2020 hebben **21** deelnemers de cursus afgerond die in het najaar van 2019 was begonnen. Daarna volgde een nieuwe groep van **30** deelnemers. Er zijn drie niveaus: A0, A0-A1 en A1. Half maart ging het land op slot, maar door initiatiefrijke vrijwilligers konden de lessen online worden voortgezet. Desondanks moest een aantal deelnemers afhaken. Toch hebben **15** deelnemers de cursus in de zomer van 2020 met succes voltooid.

In de tweede helft van 2020 zijn **36** deelnemers begonnen met de lessen Nederlands. Deze vonden aanvankelijk op locatie plaats. Maar nadat Nederland in december weer in lockdown was gegaan, halveerden de cursusgroepen opnieuw. Weer konden de cursussen online gegeven worden, in 2021 zullen die afgerond worden.

Inclusief Nederlandse lessen had PAO in 2020 ruim **200** unieke deelnemers, die aan minstens één activiteit of cursus deelnamen.

Recht op onderwijs

Om het recht op onderwijs voor ongedocumenteerde jongeren te vergroten, heeft PAO in 2020, samen met de landelijke werkgroep Aan De Slag, contact gezocht met het ministerie van

Justitie en Veiligheid. Met de start van de LVV-pilot zag de werkgroep nieuwe mogelijkheden om te pleiten voor het vergroten van het recht op onderwijs en werk voor ongedocumenteerden. Samen met Aan De Slag, schreef PAO een brief met suggesties voor wetwijzigingen met betrekking tot vrijwilligerswerk en onderwijs. Het ministerie zag, zoals verwacht, het nut niet in van de voorstellen, maar benadrukte wel het belang van participatie voor het welzijn en de toekomstperspectieven van mensen die ongedocumenteerd zijn.

Bovendien heeft PAO met succes geëxperimenteerd met een strategische procedure, die ongedocumenteerde jongeren de mogelijkheid moet bieden een studieverblijfsvergunning aan te vragen. Deze strategische procedure heeft er al toe geleid dat een Braziliaanse vrouw zonder papieren voor het eerst in acht jaar legaal in Nederland kan wonen en studeren. Dit succes schept een precedent voor andere ongedocumenteerde jongeren die hoger onderwijs willen volgen.

Viering van vijf jaar PAO in De Balie, december 2020

Overzicht cursussen

1-1-2020 t/m 31-12-2020

Basisrechten
1 traject
8 deelnemers

Toekomstoriëntatie
2 trajecten
24 deelnemers

PSO (individueel)
Doorlopend traject
10 deelnemers

Sportcursus
1 traject
8 deelnemers

Nederlandse les (niveau 1,2 & 3)
6 trajecten
66 deelnemers

VCA-traject
doorlopend
4 deelnemers

Overzicht praktijkleertrajecten

1-1-2020 t/m 31-12-2020

Vloggen
2 trajecten
13 deelnemers

Meubelmaken
2 trajecten
14 deelnemers

Kappers-vaardigheden
5 trajecten
33 deelnemers

Webdesign & programmeren
3 trajecten
20 deelnemers

Kledingmaken
(niveau 1&2)
4 trajecten
35 deelnemers

Fietsmaken
3 trajecten
16 deelnemers

Project Staatloosheid

Werkwijze

In 2020 was de coördinator van het project staatloosheid helaas enige tijd ziek. Daardoor is er dat jaar minder gebeurd dan verwacht. Toch zijn er een aantal mooie resultaten geboekt.

In 2020 heeft het project staatloosheid **15** staatlozen in begeleiding gehad en daarnaast nog eens **9** staatlozen voorzien van advies en assistentie. De procedures focusten zich in 2020 voornamelijk op de buitenschuldprocedure en artikel 8 van het Europees Mensenrechtenverdrag. **2** van de staatlozen in begeleiding hebben in 2020 een buitenschuldvergunning verkregen. Voor de artikel 8-procedure van het Mensenrechtenverdrag is voor **1** andere cliënt een klacht

ingediend bij het Europees Hof van de Rechten van de Mens in Straatsburg.

In 2020 heeft ASKV in de lobby opnieuw sterk ingezet op verbetering van het wetsvoorstel voor een vaststellingsprocedure staatloosheid, die inmiddels in behandeling is in de Tweede Kamer. Naast individuele gesprekken met Kamerleden is in september samen met het Institute on Statelessness and Inclusion en UNHCR Nederland een petitie online aangeboden aan Tweede Kamerleden van de regeringspartijen. Tijdens de overhandiging vertelden staatlozen over hun eigen ervaringen. Op 21 december 2020 zijn de wetsvoorstellen voor een vaststellingsprocedure

staatloosheid en het verruimen van het optierecht voor staatloze kinderen zonder verblijf eindelijk verzonden naar de Tweede Kamer.

Lokaal heeft de gemeente Utrecht het voortouw genomen door een expertgroep staatloosheid in te stellen naar aanleiding van de initiatiefvoorstellen, die in 2019 door de gemeenten Utrecht, Amsterdam en Groningen zijn aangenomen om de registratie van staatlozen in de Basisregistratie Personen (BRP) te verbeteren. In samenwerking met de afdeling Burgerzaken van de gemeente Utrecht vond in maart 2020 een kick-off bijeenkomst plaats. Aan deze bijeenkomst namen ook vertegenwoordigers van onder andere Almere, Rotterdam en Den Bosch deel. Deze bijeenkomst diende als aftrap voor vervolgbijeenkomsten om, samen met experts op het gebied van staatloosheid, de registratie van staatlozen te verbeteren in lijn met UNHCR-richtlijnen en registratie in de categorie "nationaliteit onbekend" te voorkomen.

In 2020 was ASKV opnieuw verantwoordelijk voor het actualiseren van de landeninformatie van Nederland voor de Statelessness Index. De Statelessness Index, een initiatief van het European Network on Statelessness, beoordeelt hoe landen in Europa staatlozen beschermen, wat zij doen om staatloosheid te voorkomen en te verminderen, en hoe deze Europese landen zich tot elkaar verhouden. Sinds de start van de Index in 2017 wordt, in samenwerking met ASKV, ook geëvalueerd hoe Nederland omgaat met staatlozen.

In januari 2020 wijdde Het Parool een artikel aan de problematiek van staatloosheid. In dit artikel vertellen twee

staatloze cliënten van ASKV over de problemen die zij ondervinden in Nederland. In maart was Marlotte van Dael, de projectcoördinator staatloosheid van ASKV, te horen in een radio-interview over staatloosheid bij Reporter Radio op NP01. Daarin werden de knelpunten besproken die gemeenten ervaren bij de registratie van staatlozen, evenals het belang van de invoering van een landelijke vaststellingsprocedure.

Foto van een staatloze cliënt van het ASKV in het artikel "Het lot van de staatloze vluchteling: 'Niemand wil ons hebben'", van Het Parool. Foto is gemaakt door Fouad Hallak.

The screenshot shows the top navigation bar of the Statelessness Index website. On the left is the logo, which consists of a blue circle with a white figure of a person with arms raised, next to the text "STATELESSNESS INDEX". To the right of the logo is the tagline "Assessing law, policy and practice in Europe". Below the logo and tagline is a dark grey navigation menu with the following items: HOME, ABOUT, COUNTRIES, THEMES, NEWS, and RESOURCES. Each item has a small downward arrow indicating a dropdown menu.

The screenshot shows the main content area of the website for the Netherlands. At the top left, there is a breadcrumb trail: HOME / COUNTRIES / NETHERLANDS. Below this is a large image of a canal in Amsterdam with a green houseboat. Overlaid on the image is a white box containing the word "Netherlands" in a bold, sans-serif font, followed by a circular icon of the Dutch flag (red, white, and blue horizontal stripes). On the right side of the image, there is a small red "Feedback" button with a white speech bubble icon.

Mischa

Mischa is in 1969 geboren in Iran. In 2018 is hij via GGZ InGeest terecht gekomen bij MOO-Basis. Hij had een asielvergunning voor onbepaalde tijd, maar deze is ingetrokken na een geweldsincident. Als gevolg daarvan heeft hij een vertrekplicht en een inreisverbod van tien jaar opgelegd gekregen; de IND heeft echter aangegeven dat Mischa niet onder dwang zal worden uitgezet. Vanwege de ernst van de psychiatrische problematiek vergt de begeleiding van Mischa veel inzet en geduld.

In 2019 heeft Mischa te kennen gegeven dat hij het leven in de illegaliteit in Nederland niet langer kan volhouden en terug te willen keren naar Iran. MOO-Basis heeft veel gesprekken met hem gevoerd om na te gaan of hij dit daadwerkelijk wil en of hij in staat is de gevolgen van zijn beslissing te overzien. Ook is hierover intensief overleg geweest met zijn GGZ-behandelaar. Vervolgens is MOO-Basis samen met hem aan de slag gegaan om de benodigde laissez-passer te verkrijgen.

In 2020 heeft MOO-Basis Mischa intensief begeleid bij de voorbereiding van de terugkeer naar Iran. De Iraanse ambassade heeft uiteindelijk een laissez-passer afgegeven. De daadwerkelijke terugkeer is vanwege corona verschillende malen uitgesteld. Uiteindelijk is Mischa in juli 2020 daadwerkelijk vertrokken. Na zijn vertrek is er nog veelvuldig contact geweest tussen de medewerkers van MOO-Basis en Mischa. Hij is nog heel ziek en angstig en heeft nog veel advies en begeleiding (op afstand) nodig.

Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden

Werkwijze MOO-Basis

De cliënten van MOO-Basis krijgen intensieve individuele ondersteuning. Voor iedere cliënt wordt een hulpverleningsplan opgesteld. Elke cliënt heeft een trajectbegeleider met wie hij of zij contact heeft over het dagelijkse leven, de woonsituatie, financiën, sociale contacten en dagbesteding. Daarnaast hebben alle cliënten een juridisch trajectbegeleider die aan de hand van een zorgvuldige dossieranalyse de juridische (on)mogelijkheden in kaart brengt: legaal verblijf in Nederland, doormigratie of terugkeer naar het land van herkomst.

Daarnaast hebben de cliënten van MOO-Basis een medische contactpersoon: een sociaal-psychiatrisch verpleegkundige die

hen begeleidt bij psychiatrische en somatische problematiek, die doorverwijst naar een passende GGZ-behandeling, en die ook toeziet op het medicijngebruik. Het medisch traject is gericht op het bieden van een stabiele leefomgeving van waaruit geestelijke gezondheidszorg kan worden geboden. Een groot aantal cliënten van MOO-Basis heeft klachten die voortkomen uit ernstige psychiatrische ziektebeelden zoals PTSS, schizofrenie, psychoses, waanstoornissen, depressie en andere angst- en stemmingsstoornissen. Veel van de cliënten hebben naast psychiatrische ook somatische problematiek, variërend van stress gerelateerde klachten tot lichamelijk letsel, slechtiendheid, HIV, hepatitis B, diabetes en gynaecologische problemen.

Cliënten zijn gebaat bij structuur en een normaal dag-en-nachtritme om tot rust te komen en te herstellen. Om herstel te bevorderen, streeft MOO-Basis ernaar cliënten te activeren door middel van dagbesteding. Gezien de moeizame aansluiting bij het huidige aanbod van reguliere activering in Amsterdam, heeft MOO-Basis een eigen activeringsproject ontwikkeld. Cliënten krijgen in groepsverband op maat gemaakte modules aangeboden om de zelfredzaamheid te bevorderen. Deze modules zijn gericht op zelfzorg, psycho-educatie, sociale vaardigheden, en toekomst- en terugkeeroriëntatie.

Maatwerk staat centraal in de opvang bij MOO-Basis. Dit betekent dat individuele cliënten met aandacht worden opgevangen en dat de begeleiding wordt aangepast aan de mogelijkheden, behoeften en het welzijn van de cliënt. De

Een kind speelt verstoppertje in een van de huizen van ASKV

afronding van opvang wordt dan ook met zorg besproken en vormgegeven; een goede overdracht staat hierbij centraal. Voor MOO-Basis is een zaak niet per se afgerond wanneer een juridisch resultaat is bereikt. De aard van de problematiek van onze cliënten maakt dat zij niet altijd terecht kunnen in reguliere opvang, zoals een AZC of een BBB. Daarom blijven mensen soms met een toegekende artikel 64 VW toch bij MOO-Basis wonen. In de praktijk is het helaas niet altijd mogelijk een behandeling te voltooien. Sommige mensen blijken chronisch ziek te zijn en blijvend afhankelijk van zorg. Voor hen is op dit moment geen oplossing voorhanden. Geen enkele andere instelling is bereid of in staat om vervangende zorg te verlenen. MOO-Basis zoekt samen met de ketenpartners naar een oplossing voor deze groep.

COPPA

MOO-Basis is voorzitter van het Casuïstiekoverleg Ongedocumenteerden met Psychische Problemen Amsterdam (COPPA). In het COPPA werkt MOO-Basis samen met DT&V, IND, GGD, MOH en de gemeente Amsterdam om per cliënt een helder en realistisch plan op te stellen, gericht op een gezamenlijke aanpak. Nog steeds is een van de belangrijkste knelpunten voor de partners in COPPA dat cliënten die overwegen terug te keren naar het land van herkomst zekerheid willen hebben over de

beschikbaarheid van zorg en medicijnen in het land van herkomst. MOO-Basis blijft zoeken naar een oplossing voor dit probleem; helaas is dat niet zo eenvoudig.

Maatschappelijke en juridische resultaten

In 2020 bood MOO-Basis huisvesting en begeleiding aan **92** ongedocumenteerden. In die periode ontving MOO-Basis **21** nieuwe cliënten en zijn **22** trajecten definitief afgerond. De herkomstlanden van de nieuwe cliënten zijn zeer divers, al blijft West-Afrika, net als in voorgaande jaren, oververtegenwoordigd. In 2020 hebben we voor **18** cliënten een GGZ-behandeling opgestart. Van **3** cliënten is de behandeling afgerond en **1** cliënt is doorverwezen naar passende zorg vanwege chronische gezondheidsproblematiek.

Naast psychosociale begeleiding beoogt MOO-Basis ook het doorbreken van illegaliteit, en streeft naar een duurzame juridische oplossing. In 2020 hebben **6** cliënten van MOO-Basis een verblijfsvergunning gekregen: **3** op asielgronden, **1** op grond van het kinderpardon, **1** op grond van mensenhandel en **1** op medische gronden.

Daarnaast hebben **18** cliënten recht op rijksopvang gekregen vanwege het inzetten van een kansrijke juridische procedure: **7** cliënten zijn terug in de opvang vanwege een toegekende artikel 64 en **11** cliënten zijn terug vanwege het indienen van een kansrijke HASA. MOO-Basis heeft in 2020 **2** personen begeleid bij terugkeer naar hun land van herkomst (Iran en Afghanistan). Tevens is **1** cliënt warm overgedragen aan gespecialiseerde terugkeerorganisaties en **1** cliënt is met onbekende bestemming vertrokken.

Van de **92** cliënten die in 2020 door MOO-Basis zijn opgevangen en begeleid, is voor **28** procent een duurzame oplossing gevonden (rechtmatig verblijf of terugkeer). Dit ondanks de zware problematiek van de doelgroep, waardoor uitstroomtrajecten arbeidsintensief en zeer complex zijn.

Werkwijze MOO-Intensief

Voor ASKV was de start van MOO-Intensief een van de grootste ontwikkelingen in 2020. Omdat mensen met een steeds complexere zorgvraag zich bij MOO-Basis aandienden, wilde ASKV al in 2019 een opvanglocatie inrichten met 24-uurszorg voor ongedocumenteerden met ernstige psychiatrische en/of somatische indicaties. In april 2020, midden in de eerste lockdown, kon MOO-Intensief in Amsterdam-Noord zijn deuren openen.

In het eerste jaar van zijn bestaan heeft MOO-Intensief onderdak en zorg geboden aan **20** kwetsbare ongedocumenteerden. Dat waren **13** vrouwen en **7** mannen. In 2020 heeft MOO-Intensief voor **12** cliënten een passende GGZ-behandeling opgestart.

Voor **1** cliënt was een opname bij MOO-Intensief een voorwaarde van de behandelaar. Ook is **1** cliënt vanuit een gesloten GGZ-instelling naar MOO-Intensief overgeplaatst. Daarnaast zijn **2** cliënten opgevangen die op straat leefden en doorverwezen naar adequate psychische en medische zorg. Voor **1** cliënt is een nazorgtraject gestart dat door MOO-Intensief wordt begeleid.

MOO-Intensief biedt niet alleen onderdak en zorg, maar ook juridische begeleiding. In 2020 heeft **1** cliënt recht op rijksopvang gekregen, nadat er een kansrijke HASA was ingediend. En **1** cliënt is door een terugkeerorganisatie aan MOO-Intensief overgedragen zodat deze in goede gezondheid naar het land van herkomst (Frans-Guyana) kan gaan.

De werkwijze van MOO-Intensief heeft zich gaandeweg sterk ontwikkeld en is nog steeds in ontwikkeling. MOO-Intensief biedt een veilige omgeving voor cliënten en zorgt ervoor dat cliënten een passende GGZ-behandeling krijgen. Samen met de behandelaar werkt MOO-Intensief aan stabilisatie en het biedt activiteiten aan die zorgen voor een zinvolle daginvulling. Daarnaast werkt MOO-Intensief met cliënten aan het juridisch traject. Het uitgangspunt van MOO-Intensief is dat cliënten opvang, zorg, juridische en maatschappelijke begeleiding krijgen.

Beleidsbeïnvloeding en publiekscampagnes

ASKV zet zich, samen met organisaties in andere steden, in om het draagvlak voor opvang van ongedocumenteerden te verbeteren. Dit doen we via beleidsbeïnvloeding of publieksevenementen, zoals het PAO-evenement over participatiemogelijkheden voor ongedocumenteerden in De Balie in december 2020.

Tweede Kamerverkiezingen 2021

Om politieke partijen aan te sporen een rechtvaardiger en beter migratiebeleid te voeren, heeft ASKV in het najaar van 2020 samen met organisaties uit andere LVV-steden een campagne ontwikkeld. Tijdens deze campagne was het terugbrengen van de discretionaire bevoegdheid een van de speerpunten. Deze bevoegdheid hield in dat de staatssecretaris van Asielzaken de mogelijkheid had om voor schrijnende gevallen een uitzondering te maken en hen wel een verblijfsvergunning te geven. In 2019 werd deze discretionaire bevoegdheid bij een politieke deal tussen de coalitiepartijen overgeheveld van de staatssecretaris naar de directeur van de IND. De gevolgen daarvan zijn goed merkbaar. Waar voorheen de discretionaire bevoegdheid gemiddeld honderd keer per jaar werd toegepast, gebeurde dat in 2020 nog maar vier keer.

Kiesvoorongedocumenteerden.nl

Met andere ngo's heeft ASKV een brief geschreven aan de partijcommissies die verantwoordelijk waren voor het schrijven van de verkiezingsprogramma's. In deze brief wezen we op de pijnpunten in het huidige asiel- en migratiebeleid. Vervolgens hebben we de verschillende verkiezingsprogramma's geanalyseerd en een website ontwikkeld waarop de standpunten van de partijen ten aanzien van ongedocumenteerden werden vergeleken. Op de website riepen we bezoekers op een actiemail te sturen aan politieke partijen. Daarin vroegen zij de partijen te

kieszen voor een humaner migratiebeleid en te pleiten voor de terugkeer van de discretionaire bevoegdheid.

Expertmeeting discretionaire bevoegdheid

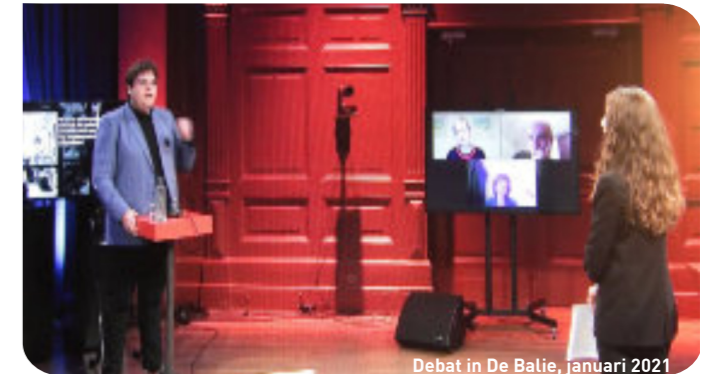
In december 2020 heeft ASKV samen met VluchtelingenWerk Nederland en Stichting LOS een expertmeeting georganiseerd waar juristen, bestuurders en maatschappelijke organisaties spraken over de problemen die zijn ontstaan door de afschaffing van de discretionaire bevoegdheid. Iedereen bleek het verdwijnen van de discretionaire bevoegdheid als een groot gemis te beschouwen. De conclusies van de expertmeeting zijn te lezen in het rapport "Een humanitair vangnet in schrijnende situaties: Nut en noodzaak van de discretionaire bevoegdheid in het asiel- en migratiebeleid".

Debat in De Balie

ASKV heeft ook met andere vluchtelingenorganisaties een politiek debat georganiseerd. In dit debat spraken de kandidaat-Kamerleden Attje Kuiken (PvdA), Jasper van Dijk (SP), Don Ceder (CU), Niels van den Berge (GroenLinks) en de wethouders Froukje de Jonge (CDA, Almere) en Maarten van Ooijen (CU, Utrecht) over de pijnpunten in het huidige asiel- en migratiebeleid en op welke wijze de partijen denken deze op te lossen.

Naast de expertmeeting en het debat, hebben we ook apart met de kandidaat-Kamerleden afgesproken. We vroegen hen toen nogmaals of ze zich konden uitspreken voor een humaner migratiebeleid en voor het terugbrengen van de discretionaire bevoegdheid. Vertegenwoordigers van GroenLinks, SP, PvdA, CU en BIJ1 ondertekenden ter plekke een bord met die oproep.

Op 14 april 2021 werd er een motie ingediend met het verzoek de terugkeer van de discretionaire bevoegdheid te onderzoeken. Deze motie wist helaas geen meerderheid te behalen. Twee

weken later, tijdens het debat over een nieuwe bestuurscultuur, werd opnieuw een motie ingediend waarin gevraagd werd om middelen zoals een hardheidsclausule of discretionaire bevoegdheid op te nemen in alle wet- en regelgeving. Dit keer kreeg de motie van GroenLinks en de PvdA wél een ruime meerderheid. Alleen FvD, PVV en JA21 waren tegen. Tijdens de kabinetsformatie zullen wij de formerende partijen erop wijzen dat zij hun steun voor deze aangenomen motie hebben uitgesproken.

Werkbezoek 2020

ASKV heeft ook samengewerkt met organisaties in Amsterdam om politici en ambtenaren te wijzen op de positie van ongedocumenteerden in hun stad. In januari 2020 heeft ASKV, samen met het Wereldhuis, VluchtelingenWerk en HVO-Querido een werkbezoek georganiseerd voor Amsterdamse politici. De meeste partijen uit de gemeenteraad waren aanwezig. Er kwam een goed gesprek op gang tussen vertegenwoordigers van de maatschappelijke organisaties, mensen zonder papieren en de aanwezige politici.

Korte vooruitblik naar 2021

Voor de **Hulpverlening** staat 2021 in het teken van de verdere ontwikkeling van de LVV-pilot en het bieden van hulp aan ongedocumenteerden die niet deel kunnen nemen aan de pilot. Zoals gezinnen en kwetsbare Dublinclaimanten. Naast de reguliere begeleiding, start het maatschappelijk team met mental health consultation. Dit spreekuur is bedoeld om psycho-educatie te geven, de drempel naar psychologische hulp te verlagen en voor cliënten die op de wachtlijst staan bij de GGZ. De psycholoog van het maatschappelijk team zal dit spreekuur leiden. Ook zal de hulpverlening weer groepsactiviteiten gaan organiseren. Eerder werden al groepsactiviteiten en voorlichting georganiseerd voor LHBTI+'ers en moeders met jonge kinderen. Dit aanbod wordt uitgebreid met mindfulness en groepsvoorlichting over anticonceptie. Het streven is om deze activiteiten elk kwartaal in groepsverband aan te bieden.

PAO heeft bij het bepalen van het cursusaanbod voor 2021 met deelnemers gesproken om te horen aan welke cursussen en praktijkleertrajecten de meeste behoefte is. Daarnaast heeft PAO onderzocht hoe deelnemers beter kunnen worden begeleid met natrajecten. Op basis hiervan is een nieuw aanbod opgesteld. Het cursusaanbod zal beter worden afgestemd met de natrajecten van de PAO-ambassade. Daarnaast zal het aanbod aan activiteiten van de PAO-ambassade worden uitgebreid. In 2021 zullen we de deelnemers nog meer stimuleren eigen projecten te ontwikkelen. Zo kunnen we hen in staat stellen de opgedane kennis in de praktijk toe te passen. Ook blijft PAO samenwerken met partnerorganisaties om activiteiten en dagbesteding aan te bieden.

In 2021 zetten we onze activiteiten binnen het **project Staatloosheid** voort. Het is een belangrijk jaar voor staatloosheid. In december 2020 is het wetsvoorstel voor een vaststellingsprocedure ter behandeling naar de Tweede Kamer gezonden. Iets waarop we hebben ingezet sinds de start van het project in 2016. Samen met meer dan vijftientig ngo's, advocaten, academici en andere geïnteresseerde partijen hebben we begin 2021 een gezamenlijke verklaring opgesteld, met input en steun van personen die zelf staatloos waren of nog steeds zijn. Met dit statement riepen we de nieuwe Tweede Kamerleden op prioriteit te geven aan het aannemen van nieuwe wetgeving over staatloosheid in Nederland. De wetsvoorstellen zijn begin dit jaar niet langer controversieel verklaard en worden nu schriftelijk behandeld waarna zij besproken zullen worden in het plenair debat.

In 2021 start **M00-Basis**, samen met de samenwerkingspartners DT&V en VluchtelingenWerk, een onderzoek om sneller duidelijkheid te krijgen over het medisch perspectief van cliënten in het land van herkomst. Ook zal M00-Basis in 2021 zelf contacten opbouwen in een aantal herkomstlanden om belemmeringen voor terugkeer weg te nemen.

M00-Intensief gaat in 2021 verder met visie- en methodiekontwikkeling. Eind 2021 zullen we een analyse aan gemeenten aanbieden, die inzicht geeft in de zorgzwaarte van cliënten die bij M00-Intensief zijn ondergebracht. Aanvullend doen we een eerste aanzet voor een plan van aanpak dat landelijke en lokale beleidsmakers handvatten biedt om

succesvol met de problematiek van deze specifieke doelgroep om te gaan.

Zowel M00-Basis als M00-Intensief gaan modules opzetten en doorontwikkelen over zelfzorg, psycho-educatie, sociale vaardigheden en toekomst- en terugkeeroriëntatie.

Beleidsbeïnvloeding en activiteiten

ASKV blijft in 2021 de voortgang van mensen in de LVV in de gaten houden, maar ook wat er gebeurt met mensen die niet in de LVV worden opgevangen. Daarnaast houden we de resultaten van de LVV-pilot scherp in de gaten en signaleren we waar de (juridische) knelpunten zitten die een duurzame oplossing in de weg staan. Onze bevindingen delen we regelmatig in publicaties en bespreken we met landelijke en lokale politici en ambtenaren. Hierbij werkt ASKV nauw samen met

maatschappelijke organisaties in Amsterdam en ngo's die deelnemen aan de LVV-pilot.

Gedurende de kabinetsformatie zullen we, samen met de ngo's uit de andere LVV-steden, de formerende partijen vragen om de discretionaire bevoegdheid terug te brengen bij een bewindspersoon. Ook zullen we de partijen vragen andere knelpunten in het asielbeleid aan te pakken. Met Amsterdamse organisaties zullen we campagne voeren in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022.

In het najaar van 2021 willen we, mits corona dat toestaat, een Week van het ASKV organiseren. In verschillende delen van de stad willen we activiteiten organiseren met ongedocumenteerden om hun verhalen onder de aandacht te brengen van Amsterdammers, politiek en media.

Fotoshoot naailes van het PAO, december 2020

Maria

Maria is sinds 2017 in Nederland en komt uit Cuba. Ze kwam in 2018 naar ASKV. Ze vluchtte uit Cuba vanwege haar problemen als transgender en vocht tegelijkertijd voor haar rechten. Maria had het eerst moeilijk na de afwijzing van de IND. Maar nadat ze met hulp van ASKV een stabiele verblijfplaats had gevonden, was ze weer gemotiveerd om opnieuw een nieuwe procedure te starten. In de tussentijd is Maria niet gestopt met het bijwonen van bijeenkomsten en demonstraties in Nederland die strijden voor mensenrechten in Cuba. Maria is erg betrokken en vindt het belangrijk om ook van hieruit iets te veranderen. Ze is ook erg actief op sociale media.

In haar eerste procedure geloofde de IND dat Maria inderdaad een transgender uit Cuba is, maar de IND geloofde niet de problemen waarmee Maria in Cuba te maken kreeg. De IND was van mening dat Maria hulp kon vragen aan de organisaties die actief waren in Cuba. Maria probeerde al contact op te nemen met de organisatie in Cuba, maar ze bevestigden dat ze Maria niet konden helpen.

Maria kwam in contact met een advocaat die haar wilde helpen in haar nieuwe procedure. Maar om in Nederland een nieuwe procedure te starten, moeten er nieuwe feiten en omstandigheden komen, zoals nieuwe documenten. Samen met Maria hebben we geprobeerd deze nieuwe informatie te verzamelen. Door de betrokkenheid van Maria bij de organisaties in Nederland kwam ze veel in de media. Dit kan haar problemen opleveren in Cuba. Met deze nieuwe gegevens en een brief van de organisatie die haar niet kon helpen, heeft ze een herhaalde asielaanvraag ingediend.

Ze was erg blij dat ze eindelijk de procedure kon starten. Maar het wachten duurde erg lang. Vooral in een opvangcentrum ver weg van Amsterdam. Maar zoals altijd heeft Maria er het beste van gemaakt. In november kreeg ze eindelijk het goede nieuws: Maria kreeg een vergunning! Maria is blij dat al het harde werk uiteindelijk zijn vruchten heeft afgeworpen en ze nu een vergunning heeft. Het voelt nog steeds raar voor haar, omdat ze lange tijd geen papieren had. Op de vraag wat ze nu van plan is, antwoordt ze dat ze haar familie naar Nederland wil halen en een normaal, rustig leven wil beginnen in Nederland.

Organisatie en financieel overzicht

In 1987 werden het **Amsterdams Solidariteits Komitee Vluchtelingen (ASKV)** en het **Steunpunt Vluchtelingen de Pijp** opgericht, naar aanleiding van de verharding van het asielbeleid. In 1989 fuseerden deze organisaties en gingen zij samen verder als **ASKV/Steunpunt Vluchtelingen**.

Bestuur

Het ASKV kent een Algemeen Bestuur met een controlerende functie. Daarnaast is het bestuur beschikkend voor wat betreft het aangaan van arbeidsrelaties. Vier keer per jaar (en bij bijzondere omstandigheden vaker) komt het bestuur samen om belangrijke ontwikkelingen te volgen, bij te sturen waar nodig en toezicht te houden op de financiën. Alle bestuursleden van het ASKV werken onbezoldigd.

Het bestuur van het ASKV/Steunpunt Vluchtelingen bestond in 2020 uit:

- **Frank van Haren**, voorzitter (asieladvocaat)
- **Esther de Haan**, penningmeester (onderzoeker)
- **Katrien de Klein**, secretaris (journalist, redacteur)
- **Judith Sargentini**, lid (adjunct-directeur Artsen zonder Grenzen)

Organisatie

Bij het ASKV werken betrokken mensen, van wie velen zich op vrijwillige basis inzetten. Om continuïteit en professionaliteit te waarborgen heeft het ASKV eveneens een aantal betaalde medewerkers aangesteld, waarvan de meerderheid in deeltijd.

In 2020 waren ruim **12** vrijwilligers en stagiaires actief, plus een team van vrijwillige buddy's en taaldocenten. Daarnaast had het ASKV op 31 december 2020 **36** betaalde werknemers en **1** medewerker via de ID-regeling in dienst. Voor de medewerkers is de CAO Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening van toepassing.

Winst- en verliesrekening 2020

	2020	2019
Baten		
Inkomsten kantoor & organisatie	98.379	63.908
Inkomsten projecten		
- Bijdrage overheden	2.790.396	1.319.449
- Subsidies particuliere fondsen	317.654	442.906
- Giften en overige bijdragen	12.143	38.478
Som van de baten	<u>3.218.572</u>	<u>1.864.741</u>
Lasten		
Personeelslasten	1.919.496	1.025.992
Organisatie/kantoor/publiciteit	99.770	74.169
Projectlasten		
- Hulpverlening	183.762	197.801
- Project Activiteiten Ongedocumenteerden	125.517	119.267
- Nederlandse les	10.721	14.057
- Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden		
- M00-Basis	458.033	444.912
- M00-Intensief	426.737	
Som van de lasten	<u>3.224.036</u>	<u>1.876.198</u>
Saldo activiteiten	<u>-5.463</u>	<u>-11.457</u>

Nuuchtelingen

Colofon

Het ASKV biedt al meer dan dertig jaar zowel juridische als maatschappelijke hulpverlening aan ongedocumenteerden. Het juridisch team staat afgewezen asielzoekers bij die nog mogelijkheden hebben voor legaal verblijf in Nederland. Terwijl een oplossing wordt gezocht, ondersteunt het maatschappelijk team hen bij het opbouwen van een menswaardig bestaan via leefgeld, huisvesting, dagbesteding, of (doorverwijzing naar) medische zorg. Naast hulpverlening en huisvesting werkt ASKV aan een structurele verbetering van hun positie door campagnes, onderzoeken en lobby. Ook signaleert ASKV landelijke trends en problemen, en brengt deze waar nodig onder de aandacht.

ASKV/Steunpunt Vluchtelingen
Frederik Hendrikstraat 111-C
1052 HN Amsterdam

www.askv.nl
tel: 020-6272408
info@askv.nl
facebook.com/ASKV.Steunpunt.Vluchtelingen
askv_tweet

Fotografie: Bas Baltus
Tekst: medewerkers ASKV/Steunpunt Vluchtelingen
Redactie: Anne van Schaik
Eindredactie: Noël van Veen / Arend Hulshof
Vormgeving: Noël van Veen

Amsterdam, juli 2021

Met dank aan alle donateurs, instanties en fondsen die het ASKV financieel ondersteunen

Migratie in beweging

Europese Unie
het fonds voor asiel, migratie en
integratie

's-Hertogenbosch

Fundatie Van den Sambevel, Sabbe

Doe je mee?

European
Network on
Statelessness

Ministerie van Justitie en Veiligheid

